

значення. Адже одна з важливих функцій історії, казки, притчі – це зберігання досвіду. Тобто, після закінчення психотерапевтичної роботи історія, яку розповідали, слухали, обговорювали продовжує впливати на клієнта і робить його більш незалежним від обставин.

Список використаних джерел:

1. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Практикум по сказкотерапии. – СПб.: ООО «Речь», 2000. – 310с.
2. Ткач Р.М. Сказкотерапия детских проблем. СПб .: Речь; М .: Сфера, 2008. – 118 с.
3. Пезешкиан Н. Торговец и попугай: восточные истории и психотерапия. – М .: Институт позитивной психотерапии, 2006. – 160 с.

Кіряєва Юлія Микитівна

bakenbrooo@gmail.com

студентка бакалаврату спеціальності «Соціальна робота»

ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник:

Тесленко В.В., д. пед. н., професор кафедри філософії

ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського

ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ БУЛІНГУ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Згідно з Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»: «Булінг у освітянській сфері визначається як діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у фізичному, психологічному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого» [1].

Слід відмітити, що існує низка наукових досліджень у цьому напрямку. Глибокий науковий аналіз проблеми булінгу було

здійснено у скандинавських країнах (Д. Олвеус, А. Пікасо, Е. Роланд), США (Р. Каталано, Л. Хоукінс, Т. Харачой), Великобританії (В.Т. Ортон, Д.А. Лейн, Е. Мунте, Д.П. Таттум). Дану проблему також досліджували вітчизняні вчені (І.С. Бердишев, М.Г. Нечаєва, Е.Л. Луценко, К.Е. Ткачук та інші).

Проблема булінгу сьогодні викликає все більше занепокоєння у суспільстві. Практично кожен хоча б раз стикався з глузуванням, причіпками, погрозами та іншими негативними впливами з боку сторонніх людей в процесі взаємодії з ними. При цьому багато жертв цькування приховують інформацію про те, що відбувається. Навчальні заклади не надають розголошу подібним конфліктам, прагнучі зберегти свою репутацію і випадки булінгу часто замовчуються.

Жертвами стають діти (молодь), які дуже сильно невдоволені собою або такі, які відчувають себе винними через будь-що. Особливо яскраво це проявляється у дітей (молоді) із особливостями розвитку: гіперактивністю, синдрому дефіциту уваги, заїканням тощо. У зоні ризику також дівчата й хлопці, яких не підтримує сім'я, у яких немає довірливих відносин з рідними. Більшість дітей (молодих людей) булять за те, що вони виглядають, говорять, думають не так, як їхнє оточення. Сором'язливі та інтровертні діти стають жертвами булінгу вдвічі частіше за інших. Лякливість, тривожність, чутливість і недовірливість, як індивідуальні риси характеру, роблять дитину беззахисною, приваблюють агресора.

Ця проблема дуже актуальна саме для України. За даними Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я (ВООЗ) наша держава опинилася в першій десятці країн Європи за поширеністю шкільного цькування. Україна залишила далеко позаду не тільки соціально благополучну Данію або Норвегію, а й, наприклад, Угорщину і Грецію. А за інформацією ЮНІСЕФ (дитячий фонд ООН), в минулому році 67% українських дітей були або жертвами, або кривдниками, або свідками булінгу.

З метою запобігання та викоринення цього негативного явища, нами (на базі Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського") було розроблено цілеспрямовану діяльність, щодо запобігання булінгу серед дітей та молоді. Діяльність

відбувається силами студентів, викладачів та волонтерів, із залученням працівників соціальних служб. Під час цього процесу передбачається використання сучасних методів і технологій соціальної роботи. В процесі реалізації надається системна, індивідуально-орієнтована волонтерська допомога дітям та молоді, які стали учасниками булінгу. Варто зазначити, що в ситуації булінгу завжди беруть участь три сторони: той, хто переслідує (булер), той, кого переслідують (жертва) та ті, хто спостерігають (спостерігачі булінгу).

Ми створили власний, авторський інформаційний ресурс: <https://fsp.kpi.ua/ua/antibulimg/> , за допомогою якого нам вдалося організувати планову, цільову, виховну діяльність практичного характеру для усіх учасників процесу булінгу:

- жертв (надання психологічної допомоги та формування розуміння власних можливостей протидії насильству) ;
- агресорів (здійснення психологічно-орієнтованого аналізу виявлення причин насильницької поведінки молодих людей (учнів));
- спостерігачів (планування та реалізація системних заходів психолого-педагогічного характеру, щодо неприпустимості байдужого ставлення до цього негативного явища);
- забезпечення відповідної індивідуально-психологічної та соціально-педагогічної підтримки жертв булінгу, щодо стійкого та адекватного реагування на прояви цькування.

Нами було проведено аналітичну роботу, яка полягала в опрацюванні заявок та відгуків, які надійшли на інформаційну сторінку сайту КПП (у телеграм чаті, за телефоном та при особистих зустрічах), внаслідок чого відбувалися відповідні психолого-педагогічні консультації, а також первинна виховна та профілактична діяльність з дітьми і молоддю, які стали учасниками булінгу.

Під час надання допомоги нами було помічено низку проблем, які виникають на шляху подолання булінгу: замовчування ситуацій булінгу жертвами конфлікту; залякування зі сторони агресорів; не зацікавленість керівників та працівників освітніх установ у висвітленні проблем булінгу; труднощі у налагодженні контакту між сторонами булінгу.

У результаті реалізації системних заходів нами були помічені позитивні зміни у поведінці клієнтів, що зверталися за допомогою через інтернет-ресурс та при особистих зустрічах.

Список посилань:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19>

Коваль Олена Аркадійвна

eminalena53@gmail.com

кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського

ГРА ТА КАЗКА ЯК БАЗОВІ СОЦІОКУЛЬТУРНІ ІНСТРУМЕНТИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДИТИНИ

Соціальна робота, у широкому розумінні цієї діяльності, призначена для забезпечення соціалізації та ресоціалізації людини як індивіда, члена певної соціальної групи, соціуму. Набуття людиною соціальності відбувається як формування соціальної свідомості та самосвідомості у процесі оволодіння способами людської діяльності та засвоєння способів соціальної поведінки. Людина або соціальна спільнота, яка інтегрована у соціальні відносини, може досягти соціального благополуччя, завдяки побудові стратегії власного життя у відповідності до соціальних норм. Соціальна допомога спрямована на забезпечення можливості життя людини як соціально-активної, здатної до розвитку та реалізації усіх її людських якостей. Тому успішне розв'язання завдань соціальної роботи можливе тільки в процесі суб'єкт – суб'єктної взаємодії, в якій і фахівець, і клієнт є активними співучасниками дій, спрямованих на досягнення поставленої мети.

Особливого значення такий «людноцентристський» підхід у визначенні цілей соціальної допомоги набуває у роботі із соціально неблагополучними дітьми, дітьми, які опинилися у складних життєвих обставинах, через які вони не можуть вчасно та повною мірою адаптуватися до суспільних вимог та норм